

Wat is de Roze Belweek?

Van 24 tot 30 september 2011 liep in Vlaanderen de eerste editie van de Roze Belweek. De Belweek is een initiatief in opdracht van **Pascal Smet**, Vlaams minister van **Gelijke Kansen**. De uitwerking van de belweek werd toevertrouwd aan **çavaria**, de koepelorganisatie die opkomt voor holebi's en transgenders.

Tijdens de Belweek konden holebi-ouderen (maar ook hun familie, vrienden, hulpverleners,...) met al hun vragen, klachten en signalen terecht op het gratis nummer 0800-99 533. Ze konden ook mailen naar rozebelweek@holebifoon.be. Wie contact opnam met de Roze Belweek, kwam terecht bij speciaal daarvoor opgeleide vrijwilligers.

De Roze Belweek is een nieuw initiatief in Vlaanderen. In Nederland werd gelijktijdig de tweede editie georganiseerd.

Waarom een Roze Belweek?

Met de Roze Belweek streefde de minister van Gelijke Kansen twee grote doelstellingen na.

Ten eerste is het de bedoeling om inzicht te krijgen in de **doelgroep van holebi-ouderen en hun noden te registreren**. Wie zijn ze en wat zijn hun noden, klachten, verzuchtingen? Wat zijn hun ervaringen op het gebied van vrije tijd, wonen, zorg, relaties? Hoe staat het met hun welbevinden en welke factoren spelen daar een rol in? De antwoorden op deze vragen zijn inspirerend voor het beleid. Daarom zal Pascal Smet naderhand de resultaten bespreken met zijn collega's in de Vlaamse regering in het kader van de open coördinatiemethode (OCM). Via deze methode werken alle ministers mee aan de realisatie van een gelijkekansenbeleid.

Ten tweede is de Belweek ook een mooie aanleiding om **oudere holebi's in de kijker te zetten**. Met een voorafgaande sensibiliserende campagne, wordt aandacht gevraagd voor de specifieke positie en belevingswereld van holebi-ouderen.

Oudere holebi's zijn immers een vaak onzichtbare groep in onze maatschappij. Nochtans is het een groep met eigen zorgen en noden. Holebi-ouderen groeiden vaak op in een tijd waarin (homo)seksualiteit nauwelijks bespreekbaar was. De onwetendheid en intolerantie van hun leeftijds- of generatiegenoten is dan ook vaak groot. Bovendien werken de zorginstellingen waar oudere holebi's in terecht komen vaak erg heteronormatief. Ook dat kan een effect hebben op het welbevinden van die doelgroep.

Nederlands onderzoek bevestigt alvast dat roze ouderen vaker dan hun heteroseksuele leeftijdsgenoten kampen met eenzaamheid, mobiliteitsproblemen en sociaal isolement. Belgische cijfers waren er tot nog toe niet. Er is daardoor weinig zicht op de leef-, woon- en zorgomstandigheden van holebi's ouder dan 50 jaar.

Resultaten van de Roze Belweek

1.Zichtbaarheid

Er werd een brede sensibiliserende campagne op poten gezet die weerklink vond, zowel in de mainstream media als in de gespecialiseerde pers (zowel holebispecifiek als seniorenspecifiek). Verschillende kanalen en methodes werden ingezet. Een overzicht.

Eigen initiatieven:

- **Radiospot:** Er werd een radiospot aangemaakt met de stemmen van **Kurt Van Eeghem** en **Caren Meynen**. Deze spot werd gedurende één week uitgezonden op Radio 1, Radio 2 en Radio Minerva.
- **Affiche-campagne:** 5000 affiches zijn verspreid om de campagne verder bekend te maken. Op de affiche kwam een ouder lesbisch koppel prominent in beeld. Alle rusthuizen en dienstencentra in Vlaanderen, bibliotheken, seniorenverenigingen, clubhuizen voor senioren, horeca voor senioren, holebi-horeca en de Roze Huizen kregen een affiche toegestuurd.
- **Banners:** De affiche is ook als “banner” verspreid, onder meer op www.seniorennet.be, waar die 226 000 keer werd bekeken in acht dagen tijd
- **Stand:** Op Rimpelrock was het team van Roze Belweek aanwezig om de festivalgangers toelichting te geven bij de opzet van de Belweek. Er werden bij die gelegenheid zo'n 450 informatiebrochures verspreid.

Redactionele aandacht:

Televisie: regionale zenders: Antwerpen en Vlaams-Brabant (reportages)

VRT: Terzake (reportage)

Radio: VRT:: Peeters en Pichal (reportage)

Radio Minerva (reportage met getuigenissen)

4 lokale radio's (reportage met getuigenissen)

Geschreven pers: Het Belang van Limburg (artikel)

Humo (lezersbrief naar aanleiding van reportage Terzake)

Holebispecifieke pers: ZiZo (themanummer) en De Magneet (dossier)

Seniorenspecifieke pers: Actueel (het informatieblad van de Vlaamse Ouderenraad), Kras Magazine (het blad van S-plus) en Okra magazine (coverstory).

2. De telefoongesprekken en mails

Uit de registratie van de gesprekken kunnen, in lijn met eerder buitenlands onderzoek, drie hoofdconclusies getrokken worden.

- Eenzaamheid is een groot probleem bij deze doelgroep.
- Er is behoefte aan specifieke ontmoetingsplaatsen voor holebi-ouderen.
- Er heerst grote angst voor heteronormatieve of holebi-onvriendelijke zorg.

2.1. Eenzaamheid (28%)

Een grote groep respondenten voelt zich wel eens eenzaam. Meerdere respondenten geven eenzaamheid aan als hoofdboodschap van hun gesprek. Opvallend is ook dat de meeste respondenten op het ogenblik van de Belweek geen relatie hebben. De nood aan (seksuele) relaties is groot, maar lijkt moeilijk in te vullen. De *missing link* is hier misschien conclusie 2.2: ontmoeting met gelijkgezinden is problematisch.

Contacten met familieleden verlopen niet altijd zorgeloos. Bij een aantal respondenten leidde hun coming-out tot een breuk met familieleden.

Een vrijwilliger vertelt over zijn gesprek met een man van 75 jaar uit Antwerpen:

"Zeer emotioneel gesprek. Het is de eerste keer dat hij over zijn homoseksualiteit spreekt. Absoluut geen coming-out, tegen niemand, nooit. Wel een betrekkelijk goed leven gehad, maar ziet het als een gemiste kans. Nu heeft hij niet meer de moed/energie om het aan mensen te vertellen. Een eeuwig geheim. Opmerking: hij is altijd betrekkelijk gelukkig geweest, hij omschrijft het als geluk met een kleine g. Het geluk met de grote G ontbrak, dat vindt hij jammer."

2.2. Nood aan ontmoetingsplaatsen, specifiek voor oudere holebi's (12%)

De nood aan ontmoetingsplaatsen en activiteiten voor oudere holebi's is de meest voorkomende behoefte. De provincies West-Vlaanderen en Limburg worden daarbij expliciet als hiaat vernoemd. 8% van de respondenten vindt dat de overheid hiervoor extra inspanningen moet doen. Daarnaast benadrukken respondenten het belang van de bereikbaarheid (met het openbaar vervoer).

Uit de resultaten blijkt dat de meeste respondenten nog zeer actief zijn. Ze lezen, sporten, maken culturele uitstappen en zijn actief in het vrijwilligerswerk. Ze ondervinden hierbij drempels die ook gelden voor andere ouderen, zoals gezondheidsproblemen en problemen met mobiliteit.

Een specifieke nood is die aan contact met gelijkgezinden. Het maakt daarbij niet uit of ontmoetingsplaatsen een commercieel of niet-commercieel karakter hebben. Opvallend: over de weinige initiatieven die er voor oudere holebi's zijn, weet één derde van de respondenten niet dat ze bestaan.

Lesbienne, 74 jaar, Zeebrugge:

"Ik wil andere lesbiennes ontmoeten en wil de holebihoreca steunen."

2.3. Angst voor heteronormatieve of holebi-onvriendelijke zorg (8%)

Op de vraag hoe zorginstellingen kunnen verbeterd worden antwoordt 8% dat er nood is aan holebivriendelijkheidstraining, waarin het woord respect meermaals wordt aangehaald. Een respondent antwoordt expliciet: "ik zou pas naar een zorgverlener toestappen als ik weet dat die holebivriendelijk is". Toch zijn er maar weinig respondenten die expliciet negatieve ervaringen melden met de zorgsector. Wel antwoordt 8%, waarvan de helft zorgverleners, dat homoseksualiteit niet zichtbaar of niet bespreekbaar is in zorginstellingen.

Over het algemeen heerst er bij de respondenten een gevoel van tevredenheid over de zorginstellingen zoals ziekenhuis en thuiszorg. Toch bestaat er angst. Vooral de onzichtbaarheid van homoseksualiteit en de heersende heteronormativiteit binnen de zorginstellingen baart de respondenten zorgen.

Lesbienne, 69 jaar, Gent:

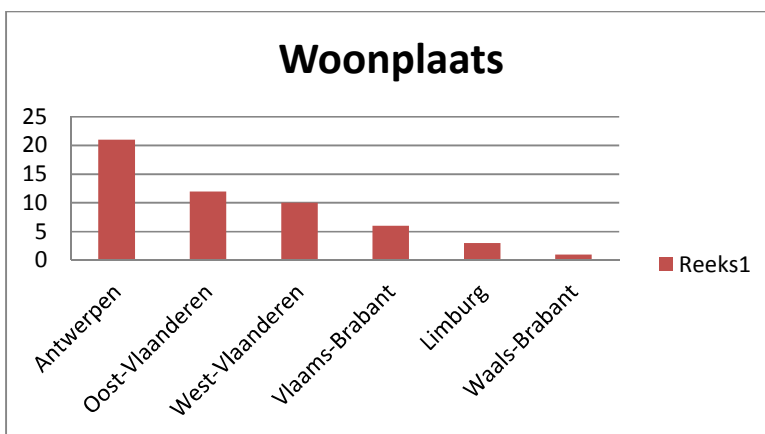
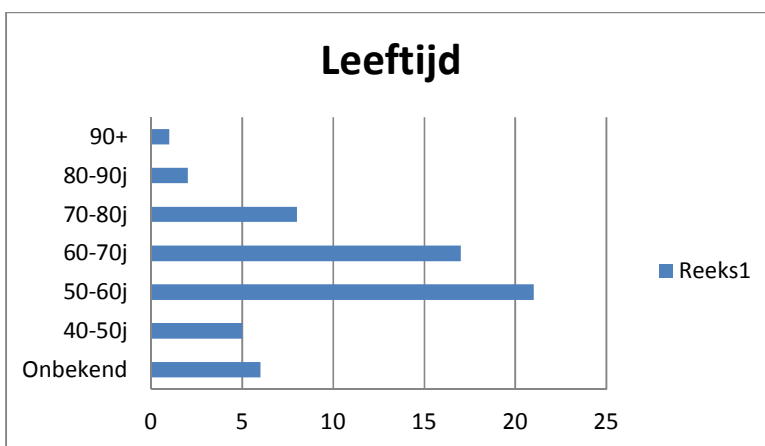
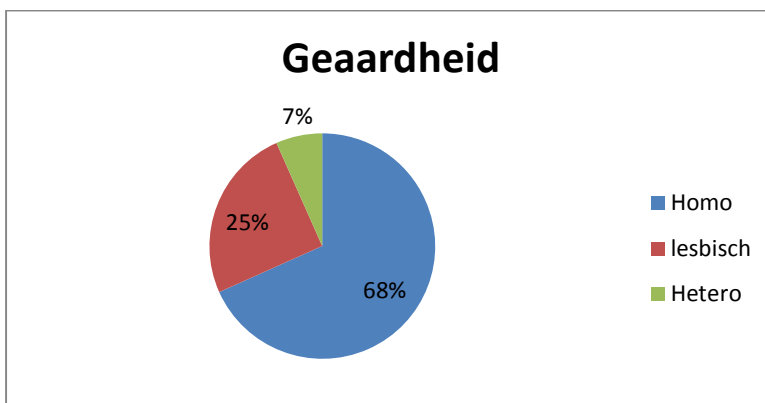
"Een rusthuis voor holebi's wens ik niet. Op de eerste plaats ben ik een mens, dan een vrouw... en dan ook nog lesbienne. Ik wil mij dus niet in een 'holebi-hokje' laten opsluiten, omdat contacten met hetero's voor mij noodzakelijk zijn."

Lesbienne, 50 jaar, Lier:

"In het begin vond ik het idee van een roze rusthuis nogal gettovorming. Maar toen ik er over nadacht leek het me toch wel heel fijn en comfortabel, vooral omwille van het feit dat je dan geen twijfels of schrik moet hebben of niet moet afwachten of de verzorgende wel tolerant zijn. Ik vraag me ook af of het in een regulier rusthuis mogelijk zou zijn om als lesbisch koppel op een zelfde kamer te liggen (ook als ze niet getrouwd zijn)."

3. Wie heeft gebeld?

De grote meerderheid van de bellers waren mannen. Eveneens in de meerderheid zijn de bellers in de leeftijdscategorie 50 tot 60 jaar. Er waren weinig oproepen uit woongelegenheden voor ouderen, zoals rusthuizen.

4. En in Nederland?

In Nederland liep deze maand de 2e editie van de Roze Belweek. De officiële resultaten van de Nederlandse belweek zijn nog niet vrijgegeven. Uit de voorlopige resultaten blijkt evenwel dat er 4 grote noden te onderscheiden zijn:

- nood aan zichtbaarheid en bespreekbaarheid
- nood aan positieve verhalen over holebi-ouderen

- nog steeds een gebrek aan acceptatie van holebi-ouderen
- een behoefte aan ontmoetingsgelegenheden